Lausuntopyyntö: VNS 1/2025 vp

Suomen vetyklusterin lausunto eduskunnan talousvaliokunnalle valtioneuvoston teollisuuspolitiikan selonteosta

Suomen vetyklusteri kiittää eduskunnan talousvaliokuntaa mahdollisuudesta antaa lausunto ja tulla kuultavaksi valtioneuvoston teollisuuspolitiikan selonteosta.

Suomen Vetyklusteri perustettiin vuonna 2021 edistämään korkean jalostusarvon vetytalouden kehittymistä Suomeen. Vuoden 2025 maaliskuussa Suomen vetyklusteri rekisteröityi viralliseksi yhdistykseksi mahdollistaakseen entistä vahvemman työn Suomen puhtaan siirtymän ja vetytalouden investointimahdollisuuksien edistämiseksi. Yhdistyksessä on yli 80 yritysjäsentä.

Teollisuuspolitiikan rooli on ratkaiseva Suomen puhtaan siirtymän investoinneille

Kansalliset toimet Suomen kilpailukyvyn varmistamiseksi ja EU-vaikuttaminen Euroopan Unionin globaalin kilpailukyvyn edistämiseksi ovat ratkaisevan tärkeitä Suomen kansantalouden kehittymisen ja hyvinvoinnin näkökulmasta.

Suomen vetyklusteri näkee valtioneuvoston selonteon tärkeänä tilanneanalyysinä Suomen asemasta kansainvälisessä kilpailussa ja toimista, joilla Suomen asemaa voidaan parantaa. Selonteko identifioi hyvin tarkasti Suomen vahvuudet (kappale 4). Oleellista on selonteon pohjalta tehdä yksittäisiä toimintasuunnitelmia toimintaympäristön vahvistamiseksi ja investointien varmistamiseksi. Suomen vetyklusteri näkee paljon toimenpidepotentiaalia edistää toimintaympäristöämme erityisesti puhtaan siirtymän investointien varmistamiseksi.

Puhdas siirtymä on Suomelle aivan ainutlaatuinen mahdollisuus

Sitoutuminen puhtaaseen siirtymään, EU:n 2050 ilmastotavoitteeseen sekä tavoitteiden myötä syntyviin uusiin kasvumahdollisuuksiin on kriittisen tärkeä asia suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan näkökulmasta. Vetytalous on yksi Suomen talouden potentiaalisimmista kasvumahdollisuuksista seuraavan vuosikymmenen aikana. Vetytalouden kasvupotentiaalin varmistaminen edellyttää kuitenkin rohkeita ja kauaskantoisia poliittisia linjavetoja sekä vahvaa vaikuttamista EU politiikkaan.

Suomella on mahdollisuudet saavuttaa kansallinen, niin Marinin kuin Orpon hallituksen asettama, tavoitteemme tuottaa vähintään 10 %:ia EU:n puhtaasta vedystä vuoteen 2030 mennessä. Investointipotentiaali 2030-luvulla on vielä paljon merkittävämpi.

Suomen vetytalouden perustana on vähähiilinen sähköverkkomme sekä EU:n kolmanneksi edullisin sähkön hintamme. Lisäksi Suomen sähkönsiirtoverkko on Euroopan kehittynein ja pitkäjänteiset investoinnit kantaverkkoomme maksavat nyt itsensä takaisin lukuisina uusiutuvan

energian liittymäkyselyinä. Suomella onkin kapasiteettia lisätä voimakkaasti uusiutuvan energian tuotantoa. Fingridin mukaan uuden uusiutuvan energian liittymiskyselyt ovat yli kymmenkertaiset Suomen nykyiseen sähkön käyttöön verrattuna. Tämä tarkoittaa, että Suomi voi kotouttaa suuren sähkön kulutuksen investointeja vedyn ja vedyn jatkojalosteiden tuotantoon. Meidät muista erottava kilpailukykytekijämme on erityisesti metsäteollisuudesta peräisin oleva biogeeninen hiilidioksidi, joka on välttämätön raaka-aine vedyn jatkojalosteina tuotettaviin sähköpolttoaineisiin. Suomella on EU:n toiseksi eniten biogeenistä hiilidioksidia, jonka ansiosta jatkossa kotimaisia puhtaita polttoaineita tullaan käyttämään laajasti lento-, meri-, ja tieliikenteessä. Kotimaisten polttoaineiden tuotanto tukee energiaomavaraisuuttamme ja huoltovarmuuttamme luoden samalla uuden vientiteollisuuden tukijalan.

Kotimarkkina tärkeässä roolissa

Suomen vetyklusteri näkee, että EU velvoitteiden kunnianhimoinen toimeenpano on tärkeässä roolissa, kun yritykset pohtivat investointien sijoittumista eri jäsenmaiden välillä. On totta, että Suomen kotimarkkina on melkoisen pieni, jolloin investoinnit pohjautuvat myös vientimahdollisuuksiin. On kuitenkin ensiarvoisen tärkeää ja luottamusta herättävää, jos kotimainen sääntely on kunnianhimoista ja pitkäjänteistä.

Eräs ajankohtainen sääntelykysymys liittyy uusiutuvan energian direktiivin (REDIII) ns. teollisuusvelvoitteen kansalliseen toimeenpanoon, joka on Työ- ja elinkeinoministeriössä kesken. Kyseisen tavoitteen kunniahimoinen toimeenpano loisi uskoa kansallisen vetymarkkinan syntyyn ja indikoisi teollisille toimijoille valtion sitoutumisesta vetytalouden investointiedellytysten edistämiseen.

Kansainvälinen yhteistyö välttämätöntä

Monet puhtaan siirtymän investoinnit pohjautuvat EU:n vihreän/puhtaan siirtymän tavoitteisiin ja niiden saavuttamiseksi asetettuihin mandaatteihin. On äärimmäisen tärkeää, että Suomi tekee aktiivista yhteistyötä eri jäsenmaiden kanssa liiketoimintamahdollisuuksien ja liiketoimintaympäristön edistämiseksi. Suomen vetytalouden kehittyminen vaatii yhteistyötä niin rahoituksen, regulaation kuin teknologian osalta.

Vetydiplomatia avaa uusia mahdollisuuksia

Suomen vetyklusteri on kansainväliseen yhteistyöhön liittyen kehittänyt termin ”vetydiplomatia”. Kuvaus tästä ehdotuksesta alla.

Kuten valtioneuvoston selonteossa todetaan, valtioiden rooli on merkittävästi lisääntynyt kilpailussa houkuttelevasta investointiympäristöstä ja investoinneista. Tämä pätee erityisesti puhtaan siirtymän investointeihin.

Suomen vetyklusteri ehdottaakin erityisen ”puhtaan siirtymän diplomatian” (vetydiplomatia) ohjelmaa, jonka puitteissa laadittaisiin hyvin spesifinen sektorikohtainen toimenpideohjelma, hyödyntäen kattavasti niin Suomen valtionhallinnon eri osa-alueet kuin myös yrityssektori.

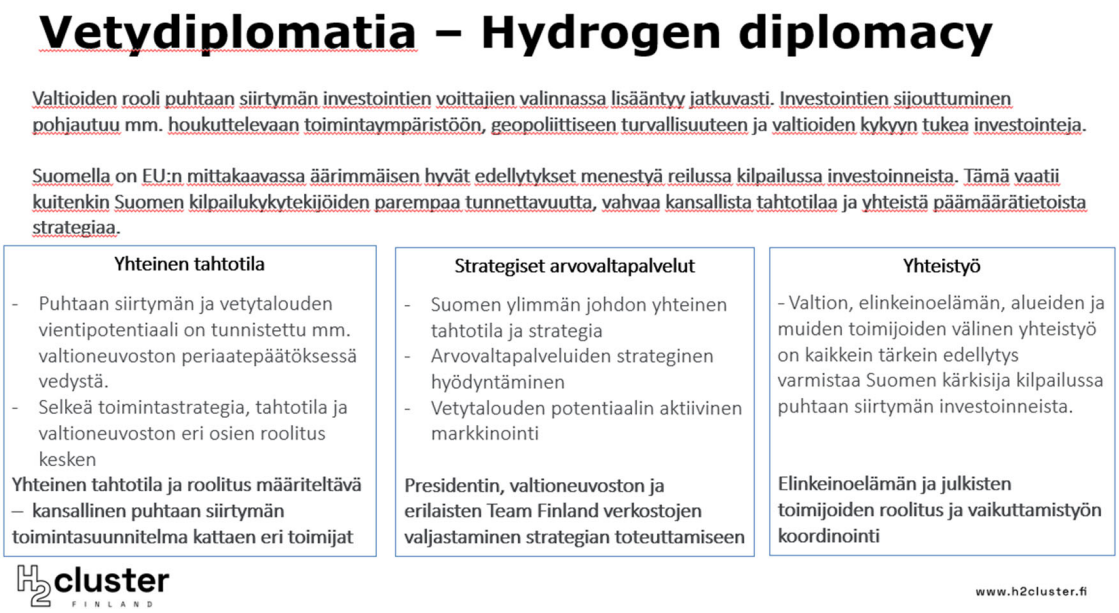

Suomen vetyklusterin puolesta

Marko Janhunen

Suomen vetyklusterin hallituksen jäsen

Gasgrid Finland Oy, Yhteiskuntasuhdejohtaja

marko.janhunen@gasgrid.fi